

ЮТУҚ ВА КАМЧИЛИКЛАР ТАҲЛИЛ ЭТИЛДИ

Фарғонада вилоят фаолларининг йиғилиши бўлиб ўтди. Унда биринчи қаҳриқў Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг биринчи сессияси якунилари, республикамиз Президентини Ислам Каримовнинг сессияда сўзлаган маърузасидан келиб чиқадиган вилоят фуқароларининг вазифалари муҳокама этилди. Вилоят ҳокими М. Исмолов ана шу ҳақда маъруза қилди.

Маърузачи ва сўзга чиққанлар Президент нутқининг аҳамияти ҳақида алоҳида тўхталиб, кейинги 3 йил давомида вилоятнинг ижтимоий-иқтисодий ҳаётида бирмунча ўзгаришга эришилгани, жойларда иқтисодий ислохотларнинг илк самараси кўзга ташланиб қолгани ҳақида тўхталиб ўтди. Хусусан, ўтган йиллар давомида аҳолининг тоза ичимлик суви, табиий газ билан таъминлаш, маданий-маиший, турар жой биноларини барпо этиш борасида кенг қўламли ишлар амалга оширилди. Саноат маҳсулотлари ишлаб чиқаришда маҳаллий хомашё ресурслардан оқилона фойдаланиш ютуқлар омили бўлмоқда.

Лекин ҳамма жойда ҳам иқтисодий ислохотлар изчил амалга оширилган, деб бўлмади. Тадбиркорлик фаолияти етарлича қўллаб-қувватланмапти. Президентнинг «Кам таъминлан-

ган оилаларни ижтимоий ҳимоялаш тўғрисида»ги Фармони айрим жойларда тўла амалга оширилмапти. Йиғилишда маъруза муаммоларини бартараф этиш, қишлоқларда кичик ишлаб чиқариш, қўшма корхоналар қуришни кўпайтириш, одамларнинг турмуш шароитини янада яхшилаш борасидаги тақдирлар ўртага ташланди. Шунингдек, йиғилиш қатнашчилари барчани 1995 йил 26 март кўни бўладиган умумхалқ Реперендумида фаол иштирок этишга чақирди.

Йиғилишда қўрилган масалалар юзасидан тегишли тadbирлар белгиланди. Республика Олий Мажлисининг Раиси Э. Халилов фаоллар ҳузурида нутқ сўзлади.

Йиғилишда республика Президентининг Давлат маслаҳатчилари Б. Фуломов, М. Мирқосимов қатнашди.

ВИЛОЯТ ФАОЛЛАРИ ЙИҒИЛИШИ

Ургандда Хоразм вилоят фаолларининг йиғилиши бўлди. Унда вилоятдан сайланган республика Олий Мажлиси ва вилоят Кенгаши депутатлари, шаҳар ва туман ҳокимлари, вилоят бирлашмалари бошқалари, жамоат ташкилотлари раҳбарлари, жамоа ҳўжаликлари ва фуқаролар йиғинлари раислари иштирок этди.

Йиғилишда Ўзбекистон Президентини Ислам Каримовнинг республика Олий Мажлиси биринчи сессиясида Ўзбекистоннинг сийсий-иқтисодий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари тўғрисидаги маърузасида ўртага қўйилган ҳамда Президент ваколатлари мўддатини узайтириш масаласи бўйича республика Реперендумини ўтказиш юзасидан фаоллар олдида турган вазифалар муҳокама этилди. Вилоят ҳокими М. Жуманов ана шу масалалар ҳақида маъруза қилди.

Маъруза юзасидан бўлиб ўтган музокараларда сўзга чиққан нотиқлар жойларда, жамоаларда, аҳолининг барча қатламла-

рида Олий Мажлиси биринчи сессияси якунилари, Президентининг дастурий нутқини пухта ўрганиб, 26 март кўни бўладиган умумхалқ Реперендумини ўтказиш қўллаб-қувватланаётганини билдиришди.

Республика Бош вазирининг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков йиғилишда сўзга чиқди.

Йиғилишда қўриб чиқилган масалалар юзасидан қарорлар қабул қилинди.

Фаоллар йиғилишида Президентнинг Давлат маслаҳатчиси Х. Жўраев, республика Олий Мажлиси Раисининг ўринбосари Б. Бутров қатнашди.

Каттақўрғон туманидаги Алишер Навоий номидаги жамоа ҳўжалиги аъзолари «От-уковнинг озо бўлса, маҳлиқатнинг озо бўлар» нақлига амал қилиб, баҳорги ишларга пухта тайёргарлик кўрди. Мавсуми 58 та турли тракторлар, соялка, борона ва трактор прицеплари тўлиқ тахт қилиб қўйилди.

Сиз суратда қўриб турган пайвандчи Эргаш Мисомовнинг ишлари А. Навоий жамоа ҳўжалиги механизаторлари хурсанд.

Т. НОРҚУЛОВ (ЎЗА) олган сурат

САМИМИЙ ҚУТЛОВ

ЎЗБЕКИСТОН
РЕСПУБЛИКАСИ
ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ
КАРИМОВ ЖАНОБИ
ОЛИЙЛАРИГА

Муборак Ийд ал-фитр муносабати билан Сизни ва Ўзбекистон халқини самимий қутлайман.

Беназир БҲУТТО,
Покистон Ислон Республикаси
Бош вазири.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

А. АҲАДОВНИ ЎЗБЕКИСТОН
РЕСПУБЛИКАСИ ФАҲРИЙ ЕРЛИГИ
БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Кўп йиллик фидокорона меҳнати, республика иқтисодий тараққиёти йўлидаги хизматлари ва ижтимоий ҳаётдаги фаол иштироки учун Ўзбекистон Республикаси акционерлик-тижорат деҳқончилик саноати банки бошқаруви раиси Абдурафиқ Аҳадов Ўзбекистон Республикасининг Фаҳрий Ерлиги билан мукофотлансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1995 йил 10 март.

ТАДБИРЛАР БЕЛГИЛАНДИ

Тошкентда вилоят фаолларининг йиғилиши бўлди. Унда Республиканинг Президентини Ислам Каримовнинг Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси биринчи сессиясида сўзлаган нутқидан келиб чиқадиган вазифалар муҳокама қилинди. Мазкур масала юзасидан вилоят ҳокими Э. Рўзиев маъруза қилди.

Йиғилишда пойтахт вилоятида амалга оширилаётган иқтисодий ислохотлар бугунги кун талаблари даражасида эмаслиги қайд этилди. Улкан саноат, техника, илмий ва кадрлар салоҳиятига эга бўла туриб, вилоят халқ ҳўжалигининг барча соҳаларида ишлаб чиқариш суръатлари етарли даражада таъминланмапти. Саноатни қишлоққа олиб боришга етарли эътибор берилмаётган. Маждуд 2349 та кичик корхонанинг эса самараси сезилмапти.

Вилоятда мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш жараёни амалга оширилаётган бўлса-да, мулкка ҳамон эскича муносабат сақланиб қолмоқда.

Агросаноат мажмуида ҳам ўтган йили жуда катта имкониятлар бой берилди. Ижтимоий соҳаларда, хусусан соғлиқни сақлаш, маданият, халқ таълими муассасаларининг моддий-техник аҳоли ачинарли. Фаоллар йиғилишида шу каби камчиликларни бартараф этиш юзасидан чора-тадбирлар белгилан олindi.

Фаоллар йиғилиши қатнашчилари Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг республикамиз Президентини ваколатлари мўддатини 2000 йилгача узайтириш юзасидан умумхалқ Реперендуми ўтказиш ҳақидаги қарорини тўла қўллаб-қувватладилар. Вилоят меҳнатқашлари, республикамизнинг барча фуқароларига 26 март кўни бўлиб ўтадиган бу муҳим сиёсий тадбирда фаол иштирок этиш юзасидан мурожаатнома қабул қилилди.

Фаоллар йиғилишида республика Президентининг Давлат маслаҳатчиси Т. Алимов сўзга чиқди. Йиғилишда Ўзбекистон Бош вазири ўринбосари — республика хотин-қизлар кўмитаси раиси Д. Фуломов, Бош вазир ўринбосари Р. Юнусов қатнашди.

(ЎЗА).

Амалиёт ва истиқбол

Мамлакатда Президентини шу йилнинг 15-17 февралда Кореяга қилган ташрифи чоғида Ўзбекистон ёшларининг Кореяда таълим олиш, касб эгаллаш ва ишлаш масалаларига алоҳида эътибор қаратган эди. Хусусан, шу йилнинг ўзида республикамиздан бир қанча миқдод кўроқ ёш ишчи ва қизларни жўнатиш кўзда тутилмапти.

Муҳбиримиз мазкур жараёнинг мақсади, моҳияти, уни ташкил этиш ва ривожлантириш истиқболлари ҳақида гапириб беришни сўраб, республика Меҳнат вазирининг биринчи ўринбосари О. ОБИДОВГА мурожаат этди.

— Оқил Обидович, ёшларни Кореяга юборишдан қандай мақсад кўзда тутилган?

— Маълумки, Ўзбекистон ва Корея Президентларининг ўзаро ташрифлари чоғида юқори маънавиятлик муносабатлари тайёрлаш борасида ўзаро манфаатли ва тенг ҳуқуқли ҳамкорликка асос солинган эди. Зеро, юртбошимиз Олий Мажлисининг биринчи сессиясидаги дастурий нутқида таъкидлаб ўтганидек, биз фарзандларимизнинг бахти ва келажаги учун меҳнат қиламиз. Чунки эртанги кунимиз ёшларимизнинг қандай бўлишига боғлиқ.

Иккинчидан, республикада иқтисодий ислохотларни амалга ошириш, айниқса, уларни чуқурлаштириш чет эл сармояларини кенг жалб қилиш, кичик ва ўрта бизнесни жалал ривожлантириш, ёшларнинг дунёқарашини ўзгариштириш, боқималлик кайфиятини бартараф этиш муҳим аҳамият касб этди. Бу ўз навбатида янги технологияларни етлаштиришга қўйилган бўлган ёшлар орасидан ишчи кадрларни ва юқори маънавиятлик муносабатлари тайёрлашни талаб қилади. Бу вазифани ҳал қилишнинг асосий йўналишларидан бири ёшларни жаҳоннинг тараққий этган

мамлакатларига, жумладан, Кореяга касб ўргатиш ва ишлашга юборишдан иборатдир. Бу йўналишда республикада маълум

ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИ КОРЕЯДА

ишлар олиб борилишининг далили сифатида «УДЭУАвто», «УДЭУ» электроник» «Голдстар» корхоналари учун Кореядан сармояларни жалб қилиш йўли билан ишчи кучини тайёрлашни ташкил этиш тажрибасини келтириш мумкин.

Энг муҳими, ёшларимизга тадбиркорлик маънавиятини сингдириш лозим. Ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларнинг 70 фоиздан кўпроги кичик ва ўрта бизнес корхоналарига тўғри келаятган Корея имкониятларидан фойдаланиш бунда алоҳида аҳамият касб этди. Чунки фақат шу йилнинг ўзидagina Ўзбекистонда бир неча минг кичик бизнес корхоналарини очиб мўлжалланган.

— Меҳнат вазирлиги бу бо-

рада қандай ишларни амалга ошириш?

— Президентимизнинг ўтган йили Кореяга қилган ташрифидан сўнг Меҳнат вазирлиги Кореянинг захиралар компанияси, ўқитиш бўйича халқаро кооперация мақомига эга бўлган Кореянинг кичик бизнес федерацияси (КИТКО), мамлакатнинг меҳнат ва саноат вазирлиги билан биргаликда Ўзбекистондан Кореяга ёшларни ўқитиш ва ишлаб бориш тўғрисида қатор шартномалар тузди. Шунга мувофиқ, вазирлиқнинг маҳаллий ташкилотлари то-

мажбуриятини ўз зиммаларига оладилар. Шу ўринда айтиш керакки, тузилган шартномаларга кўра ўқитиш ва ишлаш даври бир йиллик этиб белгиланди ва у икки йилгача узайтирилиши ҳам мумкин. Ҳар бир ишчимизга асосий вақтда ишлаши учун 260 АҚШ доллари миқдорида иш ҳақи белгиланган. Иш вақтидан ташқари бажарган иш учун қўшимча равишда 300 дан 500 долларгача ишлаш имконияти мавжуд. Ишчилар бепул уч маҳал овқат ва қўлай шартноплари бўлган турар-жой билан таъминланади. Бунга иш

Шуни ҳам назарда тутиш керакки, Кореяда амалда бўлган тартиб бўйича иш бевуручлик кичик ва ўрта бизнесга чет эл ишчи кучини фақат шундагина жалб қилишлари мумкин бўлади, қанчалик улар чиқараётган маҳсулотнинг 50 фоиздан кам бўлмаган маҳсулоти четга чиқаришга мўлжалланган бўлса. Демак бизнинг ёшларимиз корхоналарда ишлаб туриб, янги технологиялар билан ишлашнинг катта имкониятлари ва меҳнат малакасига эга бўладилар.

Биз ёшларимизни айнан шу соҳага, ҳозирча пойабал ва тўқимачилик саноатига юборяптимиз. Кейинчалик эса бунинг миқёсини металл қайта ишлаш ва машинасозлик корхоналари, мебель саноати, радиоэлектроника, замонавий офис ва табиий асбоб-ускуналар ишлаб чиқариш саноати ҳисобига кенгайтириш имконияти тизим бор.

Аммо кўп нарса биз юбораятган дастлабки 200 нафар ёшларнинг қанчалик муваффақият билан ишлайолишига боғлиқ бўлади. Уларнинг зиммасига катта масъулият юкланган, албатта. Дарҳақиқат, тузилган шартномалар бўйича улар ўз вазифаларини қандай бажаришлари, уларнинг қандай тутишларига қараб қорейс бизнесменларининг Ўзбекистондан ишчи кучини жалб қилишга интилишлари белгиланади. ДЭУ тажрибасидан келиб чиқиб шуни айтиш мумкинки, ёшларимиз зиммаларига юкланган ишончнинг шараф билан адо этишларига шубҳа бўлиши мумкин эмас.

«Халқ сўзи» мухбири
Фурқат САНАЕВ
сўхбатлади.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИ

ҚИШЛОҚ ҲЎЖАЛИГИНИНГ АГРОКИМЁ
ХИЗМАТИ КЎРСАТИШ ТИЗИМИНИ
ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ
ТЎҒРИСИДА

Қишлоқ ҳўжалигининг агрокимё хизматини такомиллаштириш, минерал ўғитлар ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари ишлаб чиқарувчилар билан истеъмолчилар ўртасидаги тўғридан-тўғри алоқаларни ривожлантириш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. Ўзбекистон «Ўзагрокимёсервис» уюшмаси Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ҳўжалиги вазирлиги тизимидаги «Ўзагрокимёсервис» давлат-акционерлик уюшмасига айлантирилсин.

2. Белгиланган, «Ўзагрокимёсервис» уюшмаси:

Юридик шахс ҳуқуқига эга бўлган республика тижорат-воситачилик ҳўжалик уюшмаси ҳисобланади;

худудий акционерлик бирлашмалари томонидан мулкчилик шакллари ва идоравий бўйсунтиришдан қатъи назар корхоналар ва ташкилотлар иштирокида ташкил этилади;

молиявий-иқтисодий ва ҳўжалик фаолияти масалаларини мустақил ҳал этади, марказлаштирилган сугурта, заҳира ва бошқа жамғармалар ташкил этади.

«Ўзагрокимёсервис» давлат-акционерлик уюшмасининг таркибига розилик берилсин.

3. Белгилансинки, «Ўзагрокимёсервис» уюшмасининг асосий вазифалари қуйидагилардан иборатдир:

Ҳўжаликларга шартнома асосида минерал ўғитлар ва бошқа кимёвий воситалар сотиш;

«Ўзимёсаноат» уюшмаси корхоналари ва бошқа маҳсулот етказиб бевуручилар билан тўғридан-тўғри ўзаро фойдалаи ҳўжалик алоқалари ўрнатиш; республиканинг барча ердан фойдаланувчиларига ўсимликларни биологик ва кимёвий ҳимоя қилиш хизматлари, агрокимё хизмати кўрсатиш;

ҳўжаликларда тупроқнинг агрокимё тадқиқотларини ўтказиш, озуқа ва бошқа қишлоқ ҳўжалиги маҳсулотлари сифатини текшириш;

юқори самарали техника ва технологияларни комплекс ўзлаштириш, шу жумладан хорижий инвестицияларни жалб қилган ҳолда;

уюшма доирасида ягона услубий ва илмий-техника ишларини олиб бориш.

4. «Ўзагрокимёсервис» уюшмасининг ходимларининг чекланган сонни 32 нафардан иборат бўлган (хизмат кўрсатувчи ходимларисиз) ижро этувчи аппарати тузилмаси тавсия қилинсин.

Уюшмага раиснинг икки нафар ўринбосари, шу жумладан бир нафар биринчи ўринбосари бўлишига рухсат берилсин.

Уюшма раиси лавозими бўйича қишлоқ ҳўжалиги вазирининг ўринбосари ҳисобланади.

5. Белгиланган, худудий акционерлик бирлашмалари:

Ўз фаолиятида тегишли равишда Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгашига ва вилоятлар ҳокимиятларига ҳисоб беради ҳамда «Ўзагрокимёсервис» уюшмаси таркибига унинг муассислари ҳуқуқи билан кирди;

мулкчиликнинг барча шаклларидаги тизим бор.

ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИДА УЧРАШУВ

10 март кўни Вазирлар Маҳкамасида Ўзбекистон Республикаси Бош вазири ўринбосари Рустам Юнусов БМТнинг савдо ва тараққиёт бўйича конференцияси бош қотилибининг ўринбосари Рожер Лоуренс билан учрашди.

Р. Юнусов меҳмонни юртимизга ташрифи билан қутлар экан, Ўзбекистон ташқи савдонини ривожлантириш ҳамда транзит борасида кўплаб хорижий мамлакатлар билан самарали ҳамкор-

ликни йўлга қўйгани ҳақида гапириб берди. Учрашувда Ўзбекистон билан БМТнинг савдо ва тараққиёт бўйича конференцияси ўртасида ўзаро ҳамкорликни янада ривожлантириш

ги корхоналар ва ташкилотларни ихтиёрийлик асосида бирлаштиради, ўзларига берилган функциялар бажарилиши учун ўз муассислари олдида жавоб беради;

«Ўзагрокимёсервис» республика худудий бирлашма қатнашчиларининг умумий йиғилишида қабул қилинган худудий бирлашма уставига мувофиқ амалга оширади;

худудий акционерлик бирлашмаларининг раислари муассислар йиғилиши томонидан тайинланади ва «Ўзагрокимёсервис» республика уюшмаси бошқаруви томонидан тасдиқланади.

Худудий акционерлик бирлашмасининг намунавий тузилмаси тасдиқлансин.

6. Давлат мулк кўмитаси «Ўзагрокимёсервис» уюшмаси билан биргаликда:

1995 йилда уюшманинг туман бирлашмаларини очқ турдаги акционерлик жамиятларига айлантиришни тугалласин;

уюшманинг фирма дўконларини улар жойлашган ер майдонлари билан биргаликда хусусий мулк қилиб сотсин, бунда акционерлик жамияти ҳо-димларига устунлик ҳуқуқи берилсин;

Хусусийлаштиришдан тушган маб-лағларни ўз оборот маблагларини кўпайтиришга, «Ўзагрокимёсервис» уюшмаси корхоналари ва ташкилотларини ривожлантириш учун марказлаштирилган жамғарма ташкил этишга йўналтирсин;

давлатга тегишли акциялар пакети-га мувофиқ акционерлик жамиятлари фаолиятини бошқариш ҳуқуқини шартнома асосида «Ўзагрокимёсервис» уюшмасига берсин;

давлатга тегишли акциялар бўйича дивидендларнинг бир қисмини шартнома асосида «Ўзагрокимёсервис» уюшмасига берсин;

акцияларнинг эркин сотиладиган қисмини устун даражада қишлоқ ҳўжалиги корхоналарига, деҳқон (фермер) ҳўжаликларига сотсин.

7. «Ўзагрокимёсервис» уюшмаси деҳқон (фермер) ҳўжаликлари ва шахсий ёрдамчи ҳўжаликлар эгалари-га кимёвий маҳсулотлар сотиш бўйича савдо объектлари тармоғини кенгайтирсин.

8. «Ўзистикболстат» давлат кўмитаси ва «Ўзагрокимёсервис» уюшмаси Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ҳокимиятлари билан биргаликда бир ой мўддатда Вазирлар Маҳкамасига минерал ўғитлар ва бошқа кимёвий маҳсулотларни сақлаш ва сотиш базаларини худудий жойлаштиришни такомиллаштиришга оид тақдирлар киритсин.

9. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Бош вазирнинг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков зиммасига юклансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1995 йил, 10 март.

билан боғлиқ масалалар муҳокама этилди. Учрашувда БМТнинг Ўзбекистондаги доимий вакили Холид Малик иштирок этди.

Шу кўни меҳмонлар Ўзбекистон Ташқи иқтисодий алоқалар вазирли-ги ҳамда бошқа муассасаларда ҳам бўдилар.

(ЎЗА).

26 март — умумхалқ Референдуми куни

Шу кунларда республикадаги барча меҳнат жамоалари, ташкилот ва корхоналарда Референдумга бағишланган учрашув ва митинглар бўляпти. Бу мамлакатимиз фуқаролари ушбу масалага сергаклик билан қарашганидан далолатдир.

Ўзбекистон МДХ мамлакатлари ичида энг тинч, оқилона ва барқарор мин-

МАМЛАКАТИМИЗ ИСТИҚБОЛИ ҲАММАМИЗГА БОҒЛИҚ

тақа эканлигини халқнинг ўзи кўриб турибди. Ишончим комилки, 26 март куни ҳар бир тинчликсевар Ўзбекистон фуқароси Референдумда ўз ҳоҳиш-иродасини ифода этади. Бундай дейишимизга барча асослар бор. Агар мамлакатда бошланган туб ислохотларни охиригача етказишга имконият яратсак, мамлакатимизнинг келажакда ният қилганимиздек буюк ва фаровон бўлишига шак-шубҳа йўқ.

Юртбошимиз, янги уй қурмай туриб, эскисини бузмай, деган нақтни кўп такрарлайдилар. Янгидан яратилаётган ана шу бинонинг қай даражада муштасам ва мустақам бўлиши кўп жихатдан Референдумга боғлиқ. Мадомки, айни пайтда олдимизда низоҳатда масъулиятли ва ҳал қилувчи вазифалар турган экан, уларни бажаришга энг шимариб ҳаракат қилишимиз зарур.

Мўътабар СОДИҚОВА, Пахтакор тумани марказий шифохонаси бош шифокори ўринбо сари, Ўзбекистон Олий Мажлиси депутати.

АДОЛАТ ВА ҲАҚИҚАТ ҒОЯСИ ИЖТИМОЙ ҲАЁТИМИЗНИНГ БАРЧА СОҲАЛАРИНИ ҚАМРАБ ОЛМОҒИ ДАРКОР

Тошкент давлат юридик институти жамоасининг яқинда бўлиб ўтган йиғилишида ана шу ҳақда гап борди

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг 1-чақириқ 1-сессиясида мамлакат Президентини Исроил Каримовнинг «Ўзбекистоннинг сиёсий-иқтисодий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари» тўғрисидаги маърузасидан келиб чиқадиган вазифалар йиғилишдаги асосий мавзу бўлди.

Унда институт ректори, академик Шавкат Ўразасев сўзга чиқиб, юртбошимизнинг Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси 1-сес-

сиясидаги маърузаси миллий давлатчиликни барпо этиш, ҳуқуқий жамиятни, ҳалқимизнинг маънавий-ахлоқий қадриятларини қарор топтириш борасида дастуриламал бўлиб хизмат қилишини таъкидлади.

Йиғинда профессор Ш. Шораҳметов, институтнинг ўқув ишлари бўйича проректори М. Мирҳамидов ва бир гуруҳ талабалар сўзга чиқиб, Президентнинг сессиядаги маърузаси институтининг барча факультетлари

илмий кенгашларида, кафедраларда йиғинларида муҳокама этилиб, ўқиб-ўрганилиши зарурлигини таъкидлашди.

Йиғилишда мамлакат Президенти ваколатини 2000 йилгача узайтириш учун 1995 йил 26 мартда ўтказилган умумхалқ Референдумида институтининг барча жамоаси фаол иштирок этиши юзасидан тегишли чора тадбирлар белгилан олindi.

Ш. КАРИМОВ, «Халқ сўзи» мухбири.

Соатсоз Убай Гафоровни Қарши шаҳрида кўпчилик танийди. Унинг деҳқон бозори олдидagi ичмаи-на устaxonасига иши тушмаган одам кам эди.

Бугун Убай ака-

нинг ўша кичик дўкончаси ўрнида пишиқ гиштан чиройли ва замо-

навий бино қад ростлади. Убай Гафоров раҳбарлик қилаётган «Вақт» хусусий корхонаси эндиликда нафақат

соат тузатиш, балки тижорат ва ишлаб чиқариш билан ҳам шуғулланади. Кейинги йилларда Қарши шаҳрида ўнлаб мана шундай хусусий дўконлар қурилки, улар нафақат шаҳар ҳўснига кўрк, айни пайтда бозорни турли туман моллар билан тўлдиришга ҳам ҳисса қўлмоқда.

— Агар мамлакатимиз мустақил бўлмаганида ва юртбошимиз тadbиркор-

ларга катта имкониятлар яратиб бермаганида менга ўхшаш одамлар асло хусусий корхонасига эга бўлмасди,— дейди Убай ака. — Шу боис мен каби ҳўнар аҳли Ўзбекистон Олий Мажлиси сессиясининг Президенти ваколатлари мўддатини 2000 йилгача узайтириш масаласида Референдум ўтказиш тўғрисидаги қарорини ҳўшнудлик билан кўтиб олди. Биз юртбошимизга иқтисодий исло-

хотларни охирига қалар етказиш учун имконият яратиб бериш тарафдоримиз. Президентимиз тadbиркорлик билан олиб бораётган ички ва ташқи сиёсатни кўллаб-қувватлаймиз.

Ҳа, олдий соатсоз уста Убай Гафоров ўз дил сўзлари билан минглаб ҳўнарманд ва тadbиркорларнинг фикрини ифода этди, десак муболага бўлмас.

А. ТАЙПАТОВ, ЎзА мухбири.

УСТА УБАЙ НИМА ДЕЙДИ?

хотларни охирига қалар етказиш учун имконият яратиб бериш тарафдоримиз. Президентимиз тadbиркорлик билан олиб бораётган ички ва ташқи сиёсатни кўллаб-қувватлаймиз.

Ҳа, олдий соатсоз уста Убай Гафоров ўз дил сўзлари билан минглаб ҳўнарманд ва тadbиркорларнинг фикрини ифода этди, десак муболага бўлмас.

А. ТАЙПАТОВ, ЎзА мухбири.

Йил якуни: натижалар ва режалар

Қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислохотларни янада чуқурлаштириш, қишлоқда тadbиркорлик ва мулкчиликнинг янги шакллариини ривожлантиришнинг амалда молиявий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш, янги ишлаб чиқариш тузилмалари жамоаларининг фаолияти ва ташаббускорлигини ошириш мақсадида Вазирлар Маҳкамасининг 1993 йил 7 январдаги қарорига буюнон, тadbиркорлар, фермерлар ва хусусий шахсларнинг «Тadbиркор» акционерлик-тижорат банки ташкил этилган эди. Утган мўддатда бу муассаса хodимлари томонидан қандай ишлар амалга оширилди? Тизимда қандай муаммолар мавжуд? Унинг келгусидаги режалари нималардан иборат? Банк бошқаруви раиси, Республика Олий Мажлиси депутати Алижон ЮСУПОВ бу ҳақда бизга қуйидагиларни сўзлаб берди:

— Ҳозирги кунда барча вилоятлар ва туманларда банкимизнинг 181 та бўлими фаолият кўрсатмоқда. 1995 йилнинг 1 февралига қадар 47,3 минг нафардан кўпроқ тadbиркорларга 873,5 миллион сўм кредит берилди. Унинг 856,2 млн. сўми қисқа мўддатли, 17,3 млн. сўми эса узок мўддатли кредитлардир. Шу давр мобайнида деҳқон (фермер) хўжалиқларида берилган кредит миқдори 157 млн. сўмин, шундан имтёзлиш 88,5 млн. сўмини ёки 56,4 фоизни ташкил этди. Кичик корхоналарга 313,6 млн. сўм кредит ажратилди. Кредитлар асосан корхоналарнинг кўндалик хўжалик фаолиятидаги ишлаб чиқариш харажатлари, асосий қорва подасини шакллантириш, қишлоқ хўжалик техникаси ва бошқа асбоб-ускуналар сотиб олиш, кичик қайта ишлаш шехларини қуриш учун сарфланган.

Банк Ўзбекистон давлатининг бош пул-кредит сиёсатида мувофиқ иш юритмоқда. Ҳўкуматнинг қарорларида белгиланган вазифаларни оғинмай бажаришга интилоқда. Хўсусан, Вазирлар Маҳкамасининг 1993 йил 15-мартдаги «Республика қорвачилигида иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги 137-сонли қарорини амалга ошириш юзасидан 1399 та хўсусий ва жамоа фермалари банк бўлимларида ҳисоб варақаларини очди. Уларнинг 1353 таси қорвачилик ва 46 таси паррандачилик фермалари. Мазкур фермалар иштиёрида 143 минг гектар ер ва 188,2 млн. сўмдан кўпроқ асосий воситалар бор. Уларга қарийб 13,9 млн. сўм, шу жумладан, 6,8 млн. сўм имтёзлик кредит берилди. Айниқса, банкимизнинг Тошкент шаҳар амалиёт бошқармаси томонидан тadbиркорларга кўрсатилаётган молиявий ёрдам тахсинта сазовордир. Бу ерда тўртта вадолта алмаштириш пункти кечую кундуз ишлаб турибди. Унинг жамгарма кассасига ёмонат тоштирган кишилар йилига юз фоиз фойда оладилар.

Банкимиз кредити ҳисобига бутунги кунда бинориклик ашлари ишлаб чиқариладиган 4 та, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишлайдиган 18 та корхона, 39 та қорвачилик фермаси, 14 та енгил саноат, 12 та савдо корхонаси ва бошқа иншоотлар қурилмоқда. Булар орасида йирик корхоналар ҳам бор. Масалан, Хоразм вилоятидаги «Оқ олтин» акциядорлик жамияти тўқимачилик мажмуини барпо этатир. У ишта тушгач, йилига 2000 тонна калава ип ишлаб чиқарилади ва 800 киши иш билан таъминланади. Бошқача айтганда, йилига 76 млн. сўм фойда олиниб, харажатлар 2,5 йилда қопланади. Фаргона водийсида «Буникон» фирмаси томонидан тикланаётган ип-йиғирув фабрикасида 175 киши ички

иш жойларига жалб этилиб, йилига 1 млн. метр духоба ишлаб чиқарилади. Сарф-харажат эса 3,5 йилда қопланади. Бу иншоотга ўтган йили 1,2 миллион сўм кредит берилди.

Тошкент вилоятида эса «Қарноқ» хусусий фирмаси 5000 бош товўқ боқилалиган паррандахона ва 200 бош қорамол боқилалиган молхоналарнинг қурилишини тугаламоқда. Мазкур объектлар учун 1994 йилда техника сотиб олиш учун банкдан 50 минг сўм кредит олган. 32 минг сўмга 4 бош қорамол, 3 минг сўмга 4 бош қўй харид қилган. Қолган қисми ер ишлови учун сарфланган. Мирзабод туманидаги «Хирот» фермер хўжалигини (раҳбари А. Ананазаров) 1994 йилнинг июнида мол сотиб олиш учун банкдан 70 минг сўм кредит олиб, бу маблағга пилёз харид қилган, иш ҳақи тўлаган, лекин бу харажатларни хўжатлар билан расмийлаштирмаган. Вобке-

иш жойларига жалб этилиб, йилига 1 млн. метр духоба ишлаб чиқарилади. Сарф-харажат эса 3,5 йилда қопланади. Бу иншоотга ўтган йили 1,2 миллион сўм кредит берилди.

Тошкент вилоятида эса «Қарноқ» хусусий фирмаси 5000 бош товўқ боқилалиган паррандахона ва 200 бош қорамол боқилалиган молхоналарнинг қурилишини тугаламоқда. Мазкур объектлар учун 1994 йилда техника сотиб олиш учун банкдан 50 минг сўм кредит олган. 32 минг сўмга 4 бош қорамол, 3 минг сўмга 4 бош қўй харид қилган. Қолган қисми ер ишлови учун сарфланган. Мирзабод туманидаги «Хирот» фермер хўжалигини (раҳбари А. Ананазаров) 1994 йилнинг июнида мол сотиб олиш учун банкдан 70 минг сўм кредит олиб, бу маблағга пилёз харид қилган, иш ҳақи тўлаган, лекин бу харажатларни хўжатлар билан расмийлаштирмаган. Вобке-

иш жойларига жалб этилиб, йилига 1 млн. метр духоба ишлаб чиқарилади. Сарф-харажат эса 3,5 йилда қопланади. Бу иншоотга ўтган йили 1,2 миллион сўм кредит берилди.

Тошкент вилоятида эса «Қарноқ» хусусий фирмаси 5000 бош товўқ боқилалиган паррандахона ва 200 бош қорамол боқилалиган молхоналарнинг қурилишини тугаламоқда. Мазкур объектлар учун 1994 йилда техника сотиб олиш учун банкдан 50 минг сўм кредит олган. 32 минг сўмга 4 бош қорамол, 3 минг сўмга 4 бош қўй харид қилган. Қолган қисми ер ишлови учун сарфланган. Мирзабод туманидаги «Хирот» фермер хўжалигини (раҳбари А. Ананазаров) 1994 йилнинг июнида мол сотиб олиш учун банкдан 70 минг сўм кредит олиб, бу маблағга пилёз харид қилган, иш ҳақи тўлаган, лекин бу харажатларни хўжатлар билан расмийлаштирмаган. Вобке-

Хисоб-китоблардаги танг аҳволни юмшатиш мақсадида корхона ва ташкилотларнинг мўдлати ўтиб кетган ўзаро қарзлари кўпайишининг олдини олиш юзасидан чоралар кўрилатган бўлса-да, унинг миқдори ҳали ҳам қамаймапти. Бу кўрсаткич 1 январга қадар 71 млн. сўмга етди. Устига устак, берилган кредитлардан мақсадга мувофиқ фойдаланиш борасида ҳам камчиликлар кўзга ташланмоқда. Текширувлар давомида жойларда 67 та шундай ҳолат аниқланди. Хўсусан, Сирдарё вилоятида 192 минг сўм кредитдан 10 ҳолатда мақсадсиз фойдаланилган ва бу ҳақдаги хўжатлар прокуратурага юборилган. Гулистон туманидаги «Темур» фермер хўжалигининг (раҳбари Ҳошим Эргашев) «Октябрь» жамоа хўжалигида 10 гектар ери бор. 1994 йил 9 июнда техника сотиб олиш учун банкдан 50 минг сўм кредит олган. 32 минг сўмга 4 бош қорамол, 3 минг сўмга 4 бош қўй харид қилган. Қолган қисми ер ишлови учун сарфланган. Мирзабод туманидаги «Хирот» фермер хўжалигини (раҳбари А. Ананазаров) 1994 йилнинг июнида мол сотиб олиш учун банкдан 70 минг сўм кредит олиб, бу маблағга пилёз харид қилган, иш ҳақи тўлаган, лекин бу харажатларни хўжатлар билан расмийлаштирмаган. Вобке-

«ТАДБИРКОРБАНК» — ТАДБИРКОРЛАР МАДАДКОРИ

нт тумани, Наймов номи жамоа хўжалигидаги «Лаззат» фермер хўжалигини (раҳбари С. Қодиров) асалари уяси сотиб олиш учун банкдан кредит олган-у, уни шахсий манфаати учун ишлатиб юборган. Бундай ҳошлар Бухоро вилоятида 17 марта сотил эди. Натижанда 147 минг сўм ҳавога совурилган.

Наманган вилоятида 440 та хўжаликка берилган 28426 минг сўм кредитдан мақсадга мувофиқ фойдаланишда 14 ҳолатда тартиббузарликка йўл қўйилган. Оқбетада 106 минг сўм мўддатдан илгари ундириб олindi. 3 та ҳолат бўйича (45 минг сўмлик) иш эса тегишли чора қўриш учун прокуратурага топирилди.

Қашқадарё вилояти Китоб туманининг Навоий номи жамоа хўжалигидаги «Тўрабид» деҳқон хўжалигини (бошқарув раиси Тўрабид Сувонова) 10 гектар ер ажратилиб бўлиб, у раҳбарлик билан шуғулланади. «Тadbиркор» банки бўлими томонидан 1994 йил 30 мартда туман ҳокимлиги қoшидаги комиссия ҳўсўсаси асосида бу хўжаликка 7 тонна бўлдоғи сотиб олиш учун 11 минг сўм (35 фоизли) кредит берилган. Текширишда аниқланшича, 5 тонна уруғлик экин учун ишлатилган, қолган 2 тонна эса сотиб юборилган. Мақсадсиз ишлатилгани боис берилган кредит тўлиқ қайтариб олindi.

Сурхондарё вилояти Жарқўрган туманидаги А. Навоий номи жамоа хўжалигини «Ўзумор» фермер хўжалигини (раҳбари А. Қурбонов) қорамол сотиб олиш учун 1993 йил 24 сентябрда 1 млн. сўм 15 фоизли, 1994 йил 25 февралда 4 млн. сўм 50 фоизли, жами 5 млн. сўм кредит берилган. Бу хўжаликнинг 24 бош қорамол, 2 гектар ери бўлса-да, давлатга маҳсулот топишмаган. Банкдан қарзи эса 3,6 минг сўмин

Қуваасойдаги «Каври» ишлаб чиқариш бирлашмаси республикадаги йирик корхоналардан. Ҳозир бу ерда янги технологияларни жорий қилишдан ташқари, янги цехлар ҳам қуриляпти. Тез орада архитектура ойнаси тайёрлаш йўлга қўйилди. Жанубий Корейнинг «ДЭУ» фирмаси билан ҳам...

корликда енгил автомобил ойналари ишлаб чиқариш мақсадида қурилиш-лойиҳа ишлари бошланди.

СУРАТДА: (чапдан) корхона тоқари М. Мирза-жонов шоғирди А. Қодиров билан. И. УСМОНОВ олган сурат.

• Ғалла мустақиллиги учун

ЎТган йилги хатолардан ҳўсўса чиқариб олишди

ЎТган йили Жиззах туманидаги Усар Ҳотамов номи жамоа хўжалиги деҳқонлари пахта ва ғалла сотиш давлат буюртмаларини бажара олмадилар. Ғалла ҳўсўдорлиги етти, пахта эса ўн ўч центнердан ошмади. Бунинг сабаблари нимада?

Аввало, ерлар қузда эмас, ба-ҳорда ҳайдалди. Экин мўдлати кечиктирилди, ерга дон солиш апрель ойи ўртагача қўзилди. Танлаб ўтирмадан, тўри келган навлар экилаверди. Катта майдонларни бегона ўт бо-сиб, ўрим-йиғимга ҳам ҳалакит берди.

Бу йил ана шу сабоқлардан ҳўсўса чиқарган ҳўлда кузнинг ҳар бир илик кунидан унуми фойдаланилди. 540 гектар майдон барвақт ҳайдалди, нояб-ринг бошларидек ғаллини «Сетеер» ва «Греку» (яъни оқ бурдои) навлари тан-лаб экилди. Уруғ бузилмасли-ги, ҳўдралан чиққан дон билан араштиб кетмаслиги учун бу-тур «Сангзор-4» нави экилган

майдонларга экин экилмади. Ғал-ла майдонлари бутуртидан 160 гектар кўпайганига қарамай, вақ-тида озиқлантирилди. Ҳўзир ер-ларга маҳаллий ўғит солиб, су-ғорилмоқда.

Бу ерда яна бир тажриба си-наб қўйилди. Ғаллазорлар пах-тачилик бригадалари ва зено жа-моаларига бўлиб берилди. Бунда ғаллага бўлган муносабат ва масъулият ҳўсўс ортди, ҳар бир кичик жамоа ғалла-пахта алмаш-лаб экин учун алоҳида майдонга эга бўлди. Бундан ташқари чи-гит экилгунга қадар ҳам пахта-корлар далада иш билан банд бўлди.

— Бу усул ўз самарасини бер-ди,— дейди жамоа хўжалиги ра-иси Абдукарим Ҳолматов.—

Майдонларда бир текис қўчат олдиқ, насиб этса бутуртидан уч ҳўсўса кўп ҳўсўс олишга кўз-лаб турибди. Бу йил 550 тон-налик режани бажариб, ички эҳтиёжimiz учун ҳам анчагина ғалла ғамлаймиз.

Жамоа аъзолари ўтган йили ғалладан бўшаган майдонларда қарам ва гречихадан ахшигина ҳўсўс олишди. Бу йил эса умум-ий майдоннинг ҳаммасига ҳўс-ил йиғиб олганга, мош, та-рик, маккажўҳори, кечки са-зоват экинни режалаштириш-ган. Бу ишда уларга Тошкент аграр университети ўсимлик-шўнослик кафедраси ёрдам бер-моқда. Улар бир неча бор хў-жаликда бўлиб ғаллазорларни кўришди. Олимлару-деҳқон ҳамкорлиги эл фаровонлигига хизмат қилади, албатта.

Ҳ. НАБИРАЕВ, «Халқ сўзи» мухбири.

• Хабарлар оқимидан

ЕР ЎЗ ЭҒАСИНИ ТОПМОҚДА

Қорақалпоғистоннинг Эллиққалъа туманида рес-публикада биринчилардан бўлиб жамоа асосида деҳ-қончилик қилишдан воз кечдилар. Тумандаги барча жамоа хўжаликлари ўрнида энди якка деҳқон хўжалик-лари ташкил қилинади. 30 минг гектар атрофидаги деҳқончилик қилинадиган далалар ҳақиқий эгалари қўлига топирилади. Ҳар бир якка деҳқон хўжалиги-га ўртача ўн гектар ер аж-ратилмоқда. Якка деҳқон хўжалиги эгаси нафақат ўз ерига, балки ўз техникаси-га, банкда алоҳида ҳисоб рақамига эга бўлади.

Ҳайитбой АБДУСОДИҚ, «Халқ сўзи» мухбири.

САМАРАЛИ ИЗЛАНИШЛАР МАҲСУЛИ

Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби, ака-демик Вали Мажидов ўзи-нинг ярим асрлик изланиш-лари натижасини катта ки-тоб қилиб, Абу Али ибн Сино нашриётида босма-дан чиқарди. «Оқумли ка-салликлар» деб номланган мазкур асар саҳифаларида бруцелоз, гепатит, вабо ка-би бир қанча оқумли ка-салликлар вирусларига қар-ши кураш сирлари батаф-сил ёритиб берилган.

Олим кўплаб хорижий давлатлар тиббиётига ор-тирилган бой тажрибалар-дан унуми фойдаланган. Китоб барча қизилхўнлар ва тиббиёт институти тала-балари учун муҳим дастур бўлиб хизмат қилади.

З. МУҲАММАДЖОНОВ, «Халқ сўзи»нинг жамоатчи мухбири.

БРИНЗА ВА ЙОҒУРТ

Сирдарё туманидаги «Малика» ширкатлари уюш-маси қoшида Исроил дав-латининг «ЭЙ НАБ» фир-маси билан ҳамкорликда суттин қайта ишлайдиган кичик корхона ишта туши-рилди. Корхона ўзининг да-стлабки маҳсулотларини бе-ра бошлади. Ҳар кўни брин-за, йoғурт, саригё, пишлоқ, қаймоқ каби ўнлаб турдаги ширинликлар сотувга чи-қарилмоқда.

Ўктам ДўСТЕР.

ХОРАЗМДА МИНТАҚАВИЙ АНЖУМАН

Урган шаҳридаги воёга етмаган ўсимларни вақ-тинча қабул қилиш ва тақ-симлаш унда ўтган йили ўз эли, уни, ота-онаси ба-ғрини турли сабабларга кў-ра тарк этган, назоратсиз-лик ёки олдагиди ўзаро ни-золар оқибатида тирик етимларга айланган, дўч келган жойларга ташлаб ке-тилган ёшлар ҳайлаб бош-рилган 103 нафар бола бош-пана топди. Қўни топган-ларнинг ахсарияти бошпа-на ва егулик илннжида ўзга юртлардан келиб қолган ташландиқ болалардир. Ам-о уларнинг бари тили ва ёшдан қатъий назар, вақ-тинчалик бўлсада бу ерда маҳсус дастур асосида таълим-тарбия олишади.

Воёга етмагандан ўрта-сида жиниятчиликнинг ол-дини олиш масалаларига бағишланган республика минтақавий семинар-кеп-шари иштирокчилари мазкур болалар унда бўлишгани-да шу ҳақдаги маълумотлар билан атрофида таниши-лар. Ўзбекистон Ёшлар Ит-тифоки Маркази ўми на рес-публика Ички ишлар ва-зирлиги томонидан уюш-тирилган бўлиб семинар-кенгашлар ҳўзир мамлака-тимизнинг бошқа минтақа-ларида ҳам бўлиб ўтаётти. Навбатдаги анжуман Хо-разм вилоятида ўтказилди. Унда Қорақалпоғистон Рес-публикаси, Бухоро ва Хо-разм вилоятлари ёшлар ташкилотлари, маҳаллий ҳокимликлар ва ички иш-лар маҳкамаларининг боло-ғатга етмагандан билан иш-лаш шўбалири ҳодимлари иштирок этишлар.

Семинар-кенгаш қат-нашчилари Урганча ва Хива шаҳарларидаги қатор бола-лар муассасалари, мили-циянинг тегишли танчн пунктлари фаолияти билан танишилди, ўзаро фикр ва тажриба алмашдилар.

«Халқ сўзи» мухбири И. УТБОСАРОВ ёзиб олди.

А. СОВИРОВ, «Халқ сўзи» мухбири.

БИР ПИЕЛА ЧОП УСТИДА

ШАНБА САҲИФАСИ

ТАФАККУР ГУЛШАНИ

Самимийлик ҳақиқатнинг жони ва ҳалол одамнинг пешонасига ёзилган белгисидир.

Д. ДИДРО.

Адолат ҳамма нарсани ўз ўрнига қўй билишдир. ГИЙЦЕРОН.

Келинг, тилимизни қайраб олайлик ёки ўзбек халқ мақоллари изоҳи

САКСОН КУН — САНОҚДА, ТҶҚСОН КУН — ТОВОҚДА

Бу — бобо-деҳқонлар бугдой экиннинг ўзига хос хусусиятларидан келиб чиқиб айтган мақолдир. «Бугдой эрта баҳорда ерга тушганидан бошлаб, саксон кунни «санайди»-да, «ўроққа келади». Кейин ун кун ичида ўрилиб, янчилиб, тегирмонда тортилиб, ун бўлиб, ош-нон бўлиб, «товоққа тушади» — яъни егулик таомга айланади, дейилмоқчи. Буни қувватловчи «Саломатлик бўлса, саксон кунда из қўришамиз» деган мақол ҳам бор. Бу сўзни гўё бугдой уруғи ерга сеппалаётган деҳқон билан хайрлаша туриб айтишар эмиш.

ЯХШИЛИК ҚИЛСАНГ ЯШИР, ЯХШИЛИК КЎРСАНГ ОШИР

Бир донишманддан: «Нимани эса сақлаб қолиб, нимани унутмоқ керак?» — деб сўрабдилар. У: «Агар кишилар сенга яхшилик қилган бўлсалар — уларни унутма, агар сен бировага яхшилик қилган бўлсанг — унут», деб жавоб қилган экан... «Берганингни озга сана, олганингни кўпга сана»; «Унг қўлинг берсин, чап қўлинг билмасин»; «Яхшилик қил, уйингга айтма»; «Яхшилик қил, дарёга от, балиқ билар, балиқ билмаса, ҳолиқ билар»; «Яхшилик қил сувга сол, сув билмаса балиқ билар, балиқ билмаса ҳолиқ билар» (ҳолиқ — яратувчи), «Яхшиликни дарёга қил, биёбондан топ»; «Ғараз билан қилинган яхшиликнинг ёмонлиқдан фарқи йўқ».

МАРҲАМАТ, ЯНА

САВОЛ БОРМИ?

ТОҚИ ЗАРГАРОН

Тоқи заргарон ёдгорлиги бизни жуда қизиқтириб қолди. Шу ҳақда маълумот берсангиз.

Ф. ЖОВЛИЕВ,
Қ. ПАНЖИЕВ,
Сурхондарё вилояти.

Тоқи Заргарон меъморчилик ёдгорлиги XVI асрда Бухоро шаҳрида бунёд этилган. У савдо маркази бўлиб шаклланиб қилибди. Қадимги Шахристон марказида, иккита катта кўча қесилган чорраха устини қоплаб туради. Ўтмишда унинг галерияларида ўттиз олти заргарлик устакхонаси ва дўконлар бўлган, атрофдаги тўрт кўчанинг ҳам усти беркирилиб, савдо расталари, омбор, карвонсаройлар қилинган. Тоқи Заргарон Бухородаги тоқларнинг энг йириги ва композицияси жиҳатидан мураккаби ҳисобланади.

УЙҒОНИШ ДАВРИ

Уйғониш даври нечаничи асрларга тўғри келади? Ш. ШОМАНСУРОВ, Тошкент шаҳри.

Ғарбий ва Марказий Европадаги мамлакатларнинг маданият тарихида ўрта аср маданиятидан янги давр маданиятига ўтиш — Уйғониш даври дейилади. Бу давр XIV-XVI асрларни ўз ичига олади.

Уйғониш термини XV асрда италиян расм ва тарихчиси Ж. Вазари асарларида учрайди. Фанда эса XVIII асрдан бошлаб қўлланилади. Бу термин шу давр маданият юксалишининг ижтимоий-иқтисодий моҳиятини мухтасар маънода очиб беради.

Ола қанот қушчам...

Т. ХАМРОҚУЛ сурат-лаҳзаси.

Республика Давлат мулкни бошқариш ва таъбирдорликни қўллаш қўмитаси қўмитаси хизмат беваситаси, фирмалар, кичик ва хусусий корхоналар, кичик бизнес қўмақлаштириш жамғармаси, таъбирдорлар уюшмаси вақтлари, фонд биржаси, товар-хонаш биржаси ва қўмас мулк биржаси вилот бўли-маларининг ходимлари ўз билан-ларини оширини Тошкентда йи-гилди. Бундан кўра, мулк-малани маншутларда иккита семинар бў-либ, улардан бири «корхонанинг си-ниги ва унинг тизимини қайта ку-рини» мавзусида, иккинчиси эса — «Бизнес: режалаштириш ва хо-рижий сармояларни жалб этиш» мавзусида бағишланган.

Тошкент давлат техника уни-верситети энергетика марказининг тур-тинчи курс талабаси Нодира Ис-кандарова баҳор байрамига яхши сова олди. «Аҳо» беходар били-уқидгани учун давлат томонидан берилган стипендияга яна бир стипендия қўшимча бўлди. Бу ст-ипендия Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги билан тузилган ҳамкорлик тўғрисидаги шартномага мувофиқ «Маҳалла» республика хайрия жамғармаси тасвир этган. Жамғармада Нодира Исқандарова-га ҳамда Тошкент олий ўқув юр-тларида тахсис қўриётган яна тўққиз нафар талабга дастлабки стипен-дия тоширилди.

ШАНБАДАН
ЖУМАГАЧА

Тошкентда Ўзбекистон Респу-бликаси Аграрно-агроинвест-ти-зорат банк бошқарувининг йи-гилди бўлди. Республика қишлоқ хў-жалик Фанлар академиясининг пре-зиденти вазири билан бўлиб. У. Усмонов раислигида ўтган бу ан-жумалда жамғармадан ўтган йилги иш-жу-малари ва банк фидоиясининг жо-ри йилдаги асосий йўналишлари му-хикама этилди. Бу ҳақда банк ра-ис А. Аҳмадов маълум қилди. Қўлга киритилган миллий даро-мадининг 43 фоизи шу соҳа ҳисса-сига тўғри келади. Айни доллар нар-зида аграрно-агроинвест банк деҳқонларга 32 миллиард сўмдан ортиқ кредит берди.

Тошкентда Орол ва Орол-бўйини қўқариш жамғармаси-лик қўмитаси ҳамда Германия-нинг Конрад Аденауэр жамғармаси ҳамкорлигида ташкил этган «Атроф муҳи-ти сақлаш — Марказий Осиё давлатларининг келажакдаги вази-раси» мавзусидаги халқаро кон-ференция иш бошлади. Унда Марказий Осиё респу-бликаларидан олимлар, ёзу-чилар, дин ва жамоат арба-лари иштирок этмоқда.

«Экспан» Коммунал хизмат ва-зирлиги Давлат умум қўмитаси ва бошқа бир қанча жамоат ташки-лотлари билан биргаликда респу-бликада болган ўрмон ва боғлар барпо этиш, қўлашларини яхши-лаш вақтлари ўтказмоқда. Жа-мғарма ўзлов қилган теракзорлар барпо этиш ва уларни яхши на-зарини қилиш республика қўриқ-кон-курс ҳам айна шу мақсадга қар-атилган. Унда турли корхоналар, ташкилотлар ва хўжаликлар, шун-ингдек маҳаллалар ва хусусий ки-шилар ҳам иштирок этиши мум-кин. «Экспан» маблагдан мукофот учун ажратилган пул 40 минг сўмдан ибор-ват.

Унинг қўлалида меҳрми, сеҳрми порлаб туради. Боқилари жилвали, сўзлари мулоим. Нафосатидан эриб кетгудек бўласиз. Устиса устас, саранжом-саранжом, пазада, бозори чаққон тикувчи. Ҳулас, ҳавас қилса арзиғулук дилбар ва дилқас бир Аёл.

— Асли самарқандлик-ман. 7-синфни битирганим-дан сўнг, дадамнинг урушга кетаётиб «Онаси, имкон топсанг, шу қизимизни ўқитинг, бўладиган сиёки бор», — деган гапларига амал қилган онам мени шаҳар-даги педагогика билим юр-тига олиб борганди, — дея суҳбатимизни бошлаб бер-ди Тўтихон опа. — Иккинчи курсда ўқиб юрганымда ду-гоналарим билан Х. Олим-жон номли театрга тушдим. «Олтинқўл», «Бой ила хиз-матчи» спектакллари кўра-гач театрни севиб қолдим. Учунчи курсдан ўқиниши ташлаб, театрда ишлаб бош-ладим. Маошим 80 сўму, куч-гайратим, о'рзуларим бир талай. Чарчаш нима-лини билмайман. 1953 йил-да Самарқанд театрига Тўла Хўжаев бориб қолдилар. «Нурхон» спектаклида Нур-хоннинг синглиси ролида чиқиб, назарларига тушдим-ми, Тошкентда ўқишга олиб келдилар. Санъат институ-тига киришдаги ҳангомалар-ни кўрсангиз. Актерлик ма-ҳоратини-ку, сув қилиб ичиб юборганман, тажриба катта. Нимани сўрасан, ўша заҳоти тасвирлаб бераман. Шунинг учун ҳам «плюс беш» баҳо қўйишди. Бу ёғи-га қолган ҳамма фанлардан рус тилида имтиҳон топи-риш керак, бир оғиз русча-ни билмайман. Ўшанда Тур-

гун Азизов жонимга оро кирган. У рус мактабида ўқиган бўлиб, ўзбекчани яхши билмасди. Имтиҳон-ларда менинг жавобимни ўқитувчига русча таржима қилиб беради, мен унга ўз-бекча ўргатаман. Биринчи курсда анча қийналиб юр-дим, иккинчи курсда эса аълочилар са-фида эдим. Қирқ йилдан бери Ҳамза театри саҳна-сида юздан ор-тиқ роллар яратдим, кинога ям анча-мунча хизматим сингган, дубляжи гапирмасам ҳам бўлаверарди. Гап шундаки, умр бўйи 1-2 роли билан халқ қалбига кира олган актёрни санъаткор дейиш-га ҳақлимиз. Масалан, Зайнаб Садриеваннинг ҳам-ма роллари бир-у, Фармон-бибиси бир.

— Биринчи марта қайси ролни ижро этгандигиз?

— «Холисон»даги жин-ни қиз — Зухра ролини. Кейин «Ўйланган кучли», «Бой ила хизматчи» спек-таклларида чиқдим.

— Энди бевосита Сизни томошанинг танитган «Ке-линлар кўзголи» спектак-лидаги машҳур Сотти роли ҳақида гаплашсак.

— Илк марта рол тақ-

симланганда мен Соттини ўйнайдиган бўлдим. Маз-кур рол аслида ҳам менга

эди. Пьесани ўқиб чиқдик. Тўсатдан «асосий» Сотти Эркин Маликбоева-ю, мен дуб-лёрликка ўтиб қолдим. Ичимни ит

• Юзма-юз

КАТТА «СОТТИ»

битта эдим, иккита бўлдиқ дейди, — азбаройи қувонганидан Ўзбекистон халқ артисти Тўти ЮСУПОВА

тирнади. Назаримда ик-кинчи ўринга тушиб қо-лгандай эдим. Бунинг ус-тига, у кишининг ижода айна гуллаган, гуркираган даври, дош беролмай си-ни қоламанми, деб қўр-қаман. Ҳолатимни сезган Баҳодир Йўлдошев уста-лик билан иш тутди. Ма-ликбоева иккимизни ҳеч учраштирмади: куннинг биринчи ярмида мен ре-петицияда бўлсам, кет-ганимдан сўнг Эркин опа ке-лад, ёки аксинча. Ҳам-мамиз жон олиб, жон бе-риб ишладик. Махсус ку-бул комиссиясига тайёр премьерани беш марта кўрсатдик ҳамки, бизнинг даврда бунақа қаттиққўл қайнона бўлиши мумкин эмас деб, қани энди руҳ-

маошини тўплаб, ҳаммаси-га тенг бўлса, бунинг нима-си ёмон. Шу орада спекта-кли Москвада намойиш эт-дик. Рудник деган санъат-шунос: «Ана миллий асар, ана қайнона, Соттига эса сўз йўқ», — дея мақтади. Шундан сўнг довруғимиз довод олиб, Сотти бўлиб ҳар бир хонадонга, қалблар-га кириб бордим, шекилли. Гастролга борсак, кўчада, дам олиш уйларида қўриб қолишса аёллар «Соттихон» дейдиган бўлишди. Рос-тини айтсам, Соттини «ўзимники» қилиб олиш осон кечмади. Икки ярим соат давомида саҳнада «са-краб юриш»нинг ўзи бўл-майд. Сақич чайнайвериб оғзим оғрийдик. Спектакл-дан спектаклга ўсишга зўр

ринчидан, кинода ўйнаш-учун менинг ёшим ўтиб қолганди. Бош келин ро-лига мўлжаллашувди, кў-рик-синовдан ўтиш учун бир-икки суратга олиш майдончасига бордим-у, ўзимнинг қадридон «Сот-тим» бор айнан шу кинода бошқа рол ижро этолмас-лигимни сезиб қолдим. Ик-кинчидан, Сотти ролини Дилбархон қойилмақом қи-либ ўйнади. Актрисанинг керакни ноқерақдан ажра-ти олишдек ноёб қобили-яти унга жуда қўл келди. У мавжуд Соттини шундоқ-қина кўчирамасдан аксин-ча, тарошлар, ўзлаштириб, ижобий маънода «ўзиники» қилиб олди. Битта эдим, иккита бўлдиқ. Мен эса қайнонага овоз бердим. Ле-

кин раҳматли Зайнаб опам кинодаги Фармонбибисни ўзи ўйнамаганидан роҳа ха-фа бўлгандим.

— Қайнонангиз билан ҳаётдаги муносабатингиз қандай?

— Ўзимнинг асл қайно-намни кўрмаганман, бар-вақт вафот этган эканлар. Кейингиси билан бирга турмасак-да, борди-келди-миз яхши бўлган. Ойлада-ми уч келиннинг иккинчи-симан, саҳнадаги Сотти ҳам ўртанча келин. Қайнотам 100 ёшда оламдан ўтдилар. Турмуш ўртоғим Мирғис Соатов билан уч фарзанд-ни тарбияладик.

— Республика хотин-қизлари, яъни овсин-ажин-ларингизга бирор гапингиз йўқми?

— Қайнона ва қайнота-лар уйимизнинг фаришта-си, баракаси ва қўлф-ка-литидир. Уларнинг кўнгли-га йўл топа билинган, из-зат-хурматини бажо келти-ринглар. Агар ўтиб кетган бўлишса, руҳларини хотир-лаб, ёд этиб турунглр. Соттига ўхшаб «шпион»лик қилмаглар.

Тўтихон опа, суҳбатимиз сўнгиде сизни тугилган ку-нингиз (10 март) билан яна бир бор табриклаб, сиҳат-саломатлик тилаб хайрла-шаман. Ҳар бир аёлга Сиз-дек суюмли бўлиш бахти-ни ато этсин!

«Халқ сўзи» мухбири
Гулҳебра ЙЎЛДОШЕВА
суҳбатлашди.

• Ўзингизни биласизми?

Дейл Карнеги: ГАДОЙДАН ТО ШОҲГАЧА МЕҲРГА МУҲТОЖ

АГАР одамларни ўз томонингизга оғдирмоқчи бўлсангиз, уларнинг фикр-мулоҳазалари ва истакларини қадрланг, ҳисоблашинг.

АМЕРИКАДЕК буюк мам-лакатда мусиқа импрессион-лари кўп бўлган. Аммо Сол Юрок ўзининг бетакдор қо-биялиги билан алоҳида ажра-либ туради. У бир неча ўн йиллар давомида Шалаяпин, Айселора Дункан, Павлов ка-би дунёга машҳур ижрочи санъаткорларнинг концертла-рини қойилмақом қилиб уюш-тиришга муваффақ бўлган яно-на мусиқа гўшамашариди.

Маълумки, машҳур зотлар-нинг кўпчилиги қибирли, ка-ландимго ва шу боис бўлса керак, нозик таъб ва ҳатто ин-жиқ бўлишди. Ёқимли, қуюқ овоз эгаси, «Метрополитен» опера театрининг юмшоқ ло-жаларини мунтазам банд эта-диган миллионерларни ҳая-жонга солиб келган Фёдор Шалаяпиннинг феъли ҳам ана шундай «фазилят»лардан фо-риг эмасди.

С. Юрок шу машҳур қў-шиқчида уч йил гўшамалик қилди. Уюштирилган бирорта концерт Шалаяпиннинг ин-жиқлигисиз ўтмаган. Ҳақиқа-

тан ҳам у тантик, боладай ту-гарди ўзини. Масалан, кечу-рун концерти бўладиган кунни соат ўн бирларда Юрокка сым қўқиб, шундай дерди: «Мен ўзимни жуда ёмон ҳис этайм-ман. Томоғимда ҳам бир боло бўлганга ўхшайди, шундай ог-риятти... Кечурун қўшиқ айт-толмасам керак».

Юрок биларлики, у билан тортишиб ўтиришдан бирор наф чиқмайди. Шунда Шала-пин яшаётган меҳмонхонага ке-ларди-да, унга ачинган киши бўлиб ҳамдарлики билдирадир: «Афсус, афсус! Бечора Фёдор! Албатта бу аҳволда қўшиқ айт-толмайси. Мен бугунга эълон қилинган концертни қолдирмаман. Бу сиз учун бор-диган икки миң долларга ту-шадди, холос. Сизнинг обрў-эйтиборингиз олдида бу пул са-риқ чақалик қийматга эга эмас».

Шунда Шалаяпин чўқур тин олиб дерди: «Ёки кейинроқ яна бир хабар олганимиз маъку-микан-а? Соат бешларда кели-н-чи, бу пайтгача зора ўзимга

келиб қолсам». Гўшамаша бешларга яқин келарди-да, унинг кўнглини сўраб, гўё чин дилдан ачи-наётган бўларди-да, «конце-ртни қолдирганимиз маъқул» деб туриб оларди. Шалаяпин эса яна чўқур тин олиб та-коррларди: «Йўқ-йўқ, кечроқ бир хабар олганимиз маъқул, балки ҳаммаси ўтиб кетар...».

Хуллас, кечурун соат ет-ти яримларга бориб, нихоят буюк санъаткор саҳнага чи-қишга розилик билдирадир. Бироқ, ўшанда ҳам битта шарт билан, албатта: Юрок «Метрополитен» саҳнасига чиқиб, тўпланган томоша-бинларга Шалаяпин қаттиқ шамоллаб қолганини, шу са-бабли овози бироз... эканли-гини маълум қилиши керак. Бундай қилиш сира мумкин эмаслигини яхши билса-да, гўшамаша инжиқ қўшиқига кўзини чирт юмиб, ёлгон ваъда бериб юборарди.

Ўз қадрини ўтказишга ёқул ўзини қадри қилиб кўрсатишга интилиш олам-зода ҳас одатдир. Ҳатто, юқорида кўрганмиздек, буюк инсонлар ҳам бундай қуёсудан ҳоли бўлмаганлар.

ОБ-ҲАВО

Республика Гидрометеорология маркази хабар қилади:

Ҳафтанинг биринчи ярмида Урал ва Қозогис-тон орқали соғуқ ҳаво оқими республикамиз ҳу-дудларига кириб кела бошлайди. Шу сабабли бар-ча вилоятларда хаво бирмунча совийди. Ҳарорат пасаяди: республикамизнинг катта қисмида 0-5 даража, айрим жойларда -6-8 даражагача соғуқ бўлади. Кундузи +6+11 даражадан +2+7 даража-

гача, жанубий вилоятларда эса +8+13 даражадан +4+9 даражагача ҳарорат пасаяди. Республикамиз-нинг шимолӣи ҳудудларида эса кечаси -8-13 дара-жа совуқ, кундузи -2+3 даража илққ бўлади.

Бу даврда ёгингарчилик кузатилмайди, фақат тоғли ҳудудларда ва республика шимоллида вақти-вақти билан ёгингарчилик бўлиши мумкин. Кеча-си ва эртадан баъзи жойларга туман тушади.

Ҳафтанинг иккинчи ярмида ҳарорат аста-секин кўтарилга бошлайди. Республикамизнинг кўпчи-лик вилоятларида ёгингарчилик бўлиб ўтади.

• Экспресс-интервью

1. Ўтган ҳафта Сизнинг ва жамоангизнинг ҳаётида қандай из қолдирди?

2. Келаси ҳафтадан нималарни кутяпсиз?

ШУХРАТ ФОЙИБНАЗАРОВ, Жаҳон иқтисоди ва дипломатия университети проректори:

1. Ўтган ҳафтада университетимиз ҳаёти муҳим воқеаларга бой бўлди. Шулардан бири 26 март ку-ни бўлиб ўтгандаги Федералдама бағишланган талабаларнинг митин-гини айтмоқчиман. Митинг ҳақиқат-дан ҳам, Раёсатнинг «халқ хо-ҳи-ши» продеклар — тарихий заҳу-рат эканлигини ёшлар ўртасида яна бир

бор иббат эди. Бу, албатта, им-толибларнинг қисий, ҳуқуқий, иқ-тисодий онининг етулигидан да-лолатдир.

Инглиз, француз, немис, испан, араб, хитой, япон каби бир қан-ча тилларда тақсир қўраётган йигит-қизларимизнинг сафи 700 га яқин-лашиб қолган. Шулардан 100 дан ортигини қўшлар ташкил этади. Шу боисдан ҳам, аниқсак, халқаро Хо-тин-қизлар байрами — 8 март уни-верситетимизда катта тантангага айланиб кетди.

2. Келаси ҳафта ҳам қувончи воқеаларга бой бўлади. Шулардан энг муҳими, соҳибқирин Амир Те-мур таваллудининг 660 йиллигига бағишланган илмий-амалий семи-нар-конгресс ўтказилиши қўйлаб қўйганми. Унда таниди тарихчи-ларнинг Темир ва Темирийларнинг ташки сисмати ҳамда халқаро ди-пломатияси борасидаги янги-янги тадқиқотлари таҳлил этилади, ўрга-нилади.

қўмақлаштириш лозим. Ҳозир улар жойларда техник тайёргарлик иш-ларини олиб боришадир.

Иш жарёнада халқаро ташки-лот мазкур кўнрақда қўшлар кўн-гина тарихий обидалар сир-синоа-тини ўрганиб бориладир. Шартно-мада кўрсатилган юмушлар бажар-илган, ана шу ишлар қозғалди. Ҳа-қаро конференция чақирилади. Ун-да, асосан Ўзбекистондаги тарихий-маданият ёдгорлиқларига жаҳондаги бой ташкилот ва жаҳонлар эъти-борини қаратиш қўзда тутилди.

Мазкур санага қўйлабдиган даст-лабки амалий қадамлар қўшлар ҳа-талардан бирида содир этилишини кутиб турибмиз.

«Халқ сўзи» мухбири,
Уктав ДҲСТЕР суҳбатлашди.

САМОЛЕТДАН ҚУЛАГАНЛАРИНИНГ ҲАММАСИ ҲАМ УЛАВЕРМАЙДИ

ТУРМУШГА чи-қётган бахтли аёл — Лариса 5200 метр ба-ландликдан ерга... парашютисиз соғ-омон тушди.

Бу воқеа 1981 йилнинг августиде Амерск вило-ятининг Бурейск тумани ҳу-дудиде оз берганди. Тақ-дир ўйинини қарангки, 5200 метр баландликдан қулаган ва омон қолган аёлнинг фамилияси ҳам қосмонавт аёл Савицка-яники билан бир хил эди.

20 ёшли Лариса Савиц-кая тўй сафарига отлана-ди. У чиққан АН-24 само-лети осмонда бошқа яна бир самолёт билан тўқна-шиб кетди. Ҳар икки са-молёт экипаж аъзолари ва ҳамма йўловчилар ҳалок бўладилар. Фақат Лариса-гина бахтли тасодиф ту-фуили омон қолади. Чўн-ки у парчаланган самолёт-нинг қуйи қисми билан бирга ерга тушган экан.

Орадан бироз вақт ўт-гач, Лариса Савицкаяга махсус сертификатни та-танали вазията топи-ришди. Маълум бўлиши-ча, унинг ном — Гинес-синг рекордлар китоби-га киритилибди. Тўғри-да, 5000 метрданам юксак баландликдан (яна аёл боши билан) қулаб тушиб, омон қолганининг ўзи бў-ладими?

ХАЛҚ СЎЗИ НАРОДНОЕ СЛОВО

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси
Олий Мажлиси Кенгаши ва
Ўзбекистон Республикаси
Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
Анвар ЖҲРАБОВ.

• БҲЛИМЛАР:
Парламент 33-57-34;
Халқар 33-07-48;
Қишлоқ хўжалиги 32-07-94;
Иқтисодий 32-36-65;
Маънавият 32-35-60;
Абхорт 32-29-89;
Туги муҳарририят 33-10-28.

• МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 19-уй.

Набатчи муҳаррир — О. Раҳимов.
Набатчи — Ғ. Шермуҳаммад.